

Kwaliteit door veerkracht & vernieuwing, dit zijn de Vlaamse bacheloropleidingen in de verpleegkunde

De NVAO heeft vertrouwen in de kwaliteit van de opleidingen bachelor in de verpleegkunde. Dat blijkt uit de door de NVAO gepubliceerde overzichtsrapportage van de beoordelingen van deze opleidingen. Dit was echter niet het geval in 2015. Toen sprak de NVAO nog een negatief oordeel uit voor al deze opleidingen verpleegkunde. Wat volgde was een grondige hervorming van de opleiding en een verlenging van de studieduur. De overzichtsrapportage schetst een algemeen beeld van de beoordelingsprocedures en de inhoudelijke bevindingen van de commissies. Het rapport sluit af met NVAO's inzichten en beleidsaanbevelingen.

Situering

Alle veertien bacheloropleidingen in de verpleegkunde kregen in 2015 een negatief accreditatiebesluit. De NVAO ging over tot deze besluitvorming omdat de opleidingen niet voldeden aan de richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties. Deze Europese richtlijn bepaalt onder meer de minimale opleidingseisen zodat een afgestudeerde overall in Europa als verpleegkundige zou erkend worden. Daarom dienen de opleidingen verpleegkunde breed inzetbaar op te leiden en zeker 2.300 uren klinisch onderwijs (stage) te omvatten.

Als gevolg van de negatieve accreditatiebesluiten besliste de Vlaamse regering om de opleidingen bachelor in de verpleegkunde om te vormen van opleidingen met een omvang van 180 studiepunten (nominaal drie academiejaren) naar 240 studiepunten (nominaal vier academiejaren). De opleidingen zouden zo het nodige generieke karakter en 2.300 uren klinisch onderwijs (kunnen) krijgen. In september 2016 gingen de nieuwe bacheloropleidingen verpleegkunde van start. In het academiejaar 2021-2022 vonden de externe beoordelingen van deze opleidingen plaats.

Broedplaatsen voor innovatie

Uit de beoordelingen blijkt dat de bacheloropleidingen verpleegkunde succesvol de studieduur hebben verlengd en voldoen aan de Europese criteria. De NVAO waardeert de inspanningen van alle betrokkenen in het ontwikkelen van een kwaliteitsvol en vernieuwend curriculum. De programma's zijn samen met de stakeholders uitgewerkt en zijn vakinhoudelijk en onderwijskundig degelijk onderbouwd. De goede praktijken en aanbevelingen van de beoordelingscommissies zullen de opleidingen helpen bij hun verdere ontwikkeling.

De opleidingen zijn een broedplaats voor innovatie door het gebruik van hoogtechnologise skillslabs en nieuwe didactische concepten. Echter, het beperkt aantal beschikbare stageplaatsen in bepaalde zorgdomeinen creëert druk op het klinisch onderwijs en de kwaliteit van de stages. Daarom dringt zich de valorisatie van innovatieve technologieën op, maar de Europese richtlijn remt dit op dit moment nog af. Er is dus nood aan een herziening om de best mogelijke EU-erkende verpleegkundige af te leveren. De NVAO beveelt de federale overheid aan om in de federale wetgeving ruimte te maken voor deze onderwijsinnovatie in de bacheloropleidingen verpleegkunde.

Uit de beoordelingen blijkt verder dat de opleidingen duidelijk werken aan het klinisch redeneren in alle zorgdomeinen en de onderzoeksvaardigheden van de studenten. Daarnaast stellen de commissies vast dat de studenten een kritische

houding ontwikkelen, ondernemendheid en dat de creativiteit aangewakkerd wordt. Er is een sterke feedbackcultuur aanwezig in de opleidingen. Dit wordt transparant gemaakt door opvolging via (digitale) portfolio's, die bovendien steeds vaker overgenomen worden door het werkveld in het kader van competentiegroei. Door een aanbod van verbredende en verdiepende keuzeopleidingsonderdelen, de contractstage en de bachelorproef is er ruimte voor individuele profilering van de studenten.

De beoordelingscommissies halen de hoge kwaliteit van de toetsing aan. De gehanteerde evaluatievormen leiden tot een samenhangende, onderbouwde, transparante, valide en betrouwbare toetsing op niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. In het werkveld bestaat er een grote tevredenheid over het gerealiseerde eindniveau en de inzetbaarheid van de Vlaamse studenten in verschillende zorgcontexten.

Brugtrajecten

Uit de overzichtsrapportage blijkt dat er nood is aan een duidelijk profiel voor de HBO5-opleiding verpleegkunde. Het ontbreken daarvan weegt nu op de brugtrajecten die de bacheloropleidingen aan de afgestudeerden van deze hbo5-opleidingen aanbieden. Zo is er geen gevalideerd domeinspecifiek leerresultatenkader voor de hbo5-opleiding en is er tevens onduidelijkheid over het voldoen aan de Europese richtlijn. De bacheloropleidingen verpleegkunde dienen daarom voorzichtigheid aan de dag te leggen bij de instroom vanuit hbo5-opleidingen en tekorten opsporen en remediëren. De NVAO vraagt de Vlaamse overheid, om in navolging van een duidelijk beroepsprofiel, de hbo5-opleidingen verpleegkunde een duidelijk eigen profiel mee te geven en er volwaardige hogeronderwijsopleidingen van te maken, met onder meer een domeinspecifiek leerresultatenkader, studiepunten en ECTS-fiches.

Monitoring blijft nodig

Naast de aspecten die rechtstreeks met de kwaliteit van de bacheloropleidingen verpleegkunde te maken hebben, doet de NVAO in de overzichtsrapportage tevens aanbevelingen die kunnen raken aan deze kwaliteit:

- De Vlaamse overheid dient een einde te maken aan de onzekerheid over de betalende contractstage;
- De Federale en Vlaamse overheden dienen de financiële barrières richting specialisaties voor de student en het werkveld weg te nemen;
- De betrokken bacheloropleidingen dienen het domeinspecifieke leerresultatenkader te actualiseren waarbij deze de Europese criteria expliciet omvatten;
- De hbo5-opleidingen verpleegkunde dienen volwaardige hogeronderwijsopleidingen te worden (waar ze ook worden aangeboden) waarbij een domeinspecifiek leerresultatenkader de basis vormt;
- Instellingen hoger onderwijs dienen in eigen regie, voor het borgen van de kwaliteit van de eigen opleidingen, aandacht te hebben voor de relevante regelgeving voor de toegang tot, in dit geval, het verpleegkundeberoep en dit meenemen in hun borgingsbesluit en hun publieke informatie hierover;
- Gezien de wijziging van de EU-richtlijn niet voor morgen is, beveelt de NVAO daarom de federale overheid aan om in de federale wetgeving ruimte te maken voor de bestaande onderwijsinnovatie in de opleidingen verpleegkunde.

"We zien dat de bacheloropleidingen verpleegkunde de studieduurverlenging hebben aangegrepen om een kwaliteitsvol en vernieuwend curriculum uit te werken. De hiervoor geleverde inspanningen vormen een uiting van hun veerkracht. Daarvoor wensen we vanuit de NVAO uitdrukkelijk onze waardering uit te spreken." – Carine Steverlynck, bestuurder NVAO

Einde persbericht